

Отново български зоолог в Каракорум

Боян П. ПЕТРОВ

Планината Каракорум е била посещавана от български зоолог само веднъж. Това се случва през 1988 г., когато настоящият директор на НПМ г-р Петър Берон участва в малка разузнавателна експедиция към К2 (8611 m) откъм Китай. По време на дългия трекинг към втория по височина връх на планетата г-р Берон събира зоологичен материал, който с големи перипетии успява да донесе в България. Този материал се обработва и до днес и вече има описани няколко нови вида (напр. вж. GUÉRGULEV (2000) - Hist. nat. bulg., 11).

Като участник в националната алпийска експедиция за изкачването на вр. Броуд пик (8047 m) имах възможността да събирам материал както по време на трекинга до базовия лагер, така и по време на изкачването на върха.

Броуд пик е един от четирите осемхилядника, които се намират в Пакистан. Масивът на този връх се намира в непосредствена близост до южната стена на К2 и базовите им лагери са разположени само на 1 час един от друг. Нашата експедиция тръгна от Исламабад на 19 юни 2001 г. Същинският трекинг започна на 23 юни, когато от височина 2900 m керванът ни от 140 носачи и 13 алпинисти потегли към базовия лагер. След 6 дни на 29 юни пристигнахме на морената под Броуд пик и опънахме палатките на базовия лагер на височина 4900 m. До 10 юли изградихме три височинни лагера (5400 m, 6300 m, 7100 m). Последва дълъг период на нестабилно време, чести бури и обилни снеговалежи. На 22 юли в един от "прозорците" на внезапно дошлия мусон един от членовете на експедицията се изкачи на предвръха (Rocky summit, 8030 m), а на следващия ден други двама стъпиха на главния връх (8047 m). Въпреки неколкотократно атаки и четирите дни прекарани в щурмовия лагер достигнах само до 7300 m. На 31 юли експедицията беше прекратена и тръгнахме по обратния път, който завърши в Исламабад на 7 август. По време на връщането по суша през Иран 5 човека се изкачихме на вр. Демавенг (5671 m).

За мен като зоолог и алпинист пътуването донесе не само алпийски опит, но и познания за природата и живия свят на Каракорум и на страните (Турция, Иран, Пакистан), през които изминахме повече от 13 500 km. Особено ценен и богат е зоологичния материал, който успях да събера по време на трекинга до базовия лагер и обратно. За разлика от среднопланинския пояс (3000-4500 m) безгръбначната фауна над и около 5000 m в тази планина не е особено богата, така че всяко събрано животно е интересно. По време на почивките в базовия лагер успях да намеря подходящи "оазиси" в подножието на околните върхове, където събрах представители на различни групи. Богатството на фауната на тези височини е изцяло зависимо (предимно трофично) от наличието на растителна и "почвена" покривка. Микроместообитанията от няколко квадратни метра, покрити с цветя, се оказаха необичайно богати на видове и с часове търпеливо обръщах малките камъчета. Не подминах и фауната на ледниковите езера, откъдето успях да събера малко на брой видове. Най-високо установените от мен безгръбначни бяха паяци, живеещи под камъните и в палатките на Лагер 2 (6300 m). От гръбначните животни най-често попадаха в полезрението добре познатите ми хайдушки гарги (*Pyrithocorax graculus*) и гарван-гробар (*Corvus corax*). И двата вида са неизменни спътници на височинните лагери (горе и над 7500 m), където разравят торбите с боклуци и разпръскват по склоновете забравени вещи и храни. По време на престоя ми във високата планина нито веднъж на видях лешояд. Основната причина е, че пасищно скотовъдство в тази част на Каракорум просто няма. От бозайниците най-често виждаваният вид е пиката (*Ochotona* spp.).

По време на изкачването (15-16.08.2001) на вр. Демавенг (5671 m) в Иран успях да събера безгръбначни животни в пояса 3000-4200 m. Целият събран материал по време на това пътуване е депозиран в колекциите на НПМ.